

Наступним кроком підвищення ефективності є впровадження в діяльність державного сектора міжнародних стандартів управління ризиками серії ISO 28000 та ISO 31000. Запровадження цих стандартів у діяльність органів державної влади, які співпрацюють з іноземним клієнтом і беруть участь у правоохоронній діяльності щодо запобігання та протидії злочинності й тероризму, викликане не власним бажанням українських чиновників, а рекомендаціями та вимогами міжнародної спільноти, які реалізуються шляхом адаптації законодавства України до законодавства ЄС та приєднанням України до міжнародних конвенцій, зокрема Кіотської. Системне впровадження цих стандартів, крім підвищення якісних характеристик державного управління, сприяє також поліпшенню їх кількісних показників - зменшенню витрат. Ці два напрями тісно пов'язані з напрямками діяльності, коли якість залежить від загроз і визначається мінімізацією втрат.

У державному управлінні завжди можна виділити елементи, пов'язані з ризиками і невизначеностями, взаємозв'язок яких є підставами для впровадження в діяльність системи управління ризиками, а саме: можливість відхилення від передбачуваної мети діяльності; ймовірність досягнення бажаного результату; брак упевненості в досягненні поставленої мети; можливість матеріальних, моральних та інших втрат, пов'язаних із прийняттям в умовах невизначеності неправильного рішення.

За рекомендаціями до Кіотської конвенції застосування митного контролю, заснованого на управлінні ризиками та вибірковості, дозволить митним службам:

— зосередити увагу на ділянках підвищеного ризику й тим самим ефективніше використовувати свої ресурси;

— підвищити можливості виявлення митних правопорушень, а також учасників зовнішньої торгівлі та пасажирів, які не дотримуються вимог митного законодавства;

— надати законослухняним учасникам зовнішньої торгівлі та пасажиром більш сприятливі умови;

— прискорити торгівлю і пересування.

Таким чином, можна сформулювати основне значення поняття «система управління ризиками» - це комплексний механізм процедур митної справи, заснований на можливості прийняття митною службою рішень щодо випуску у вільний обіг товарів і транспортних засобів з мінімальними потенційними ризиками втрат для суспільства і держави, шляхом зміни якостей сукупного адміністративного бар'єра щодо виявлення, запобігання або мінімізації ризику переміщення товарів, транспортних засобів через митний кордон.

Література:

1. Загальний додаток 6 до Міжнародної конвенції з гармонізації та спрощення митних процедур (м. Кіото, 1973 р.) [Електронний ресурс] - Режим доступу : <http://www.wcoomd.org>.

2. Эффективность государственного управления : пер. с англ. / общ. ред. С. А. Братчикова и С. Ю. Глазьева / Marcel Dekker, Inc. - М. : Фонд «За экономическую грамотность», Российский экономический журнал, Консалтбанкир, 1998. - 848 с.

Олександр Лівецький

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, ст. викладач Сідляр В. В

МОНІТОРИНГ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ МИТНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ

Зовнішня торгівля є важливою сферою національної економіки України, залежність від якої щороку зростає. Необхідність поєднувати вимоги безпеки із заходами зі сприяння міжнародній торгівлі – це складне завдання для митних органів багатьох країн світу. Саме тому постійно виникає необхідність застосування заходів підвищення безпеки світової торгівлі таким чином, щоб це не перешкоджало торгівлі, а навпаки, сприяло її розвитку.

Зовнішньоторговельні відносини України в останні роки переорієнтовуються на країни Європи, що виявляється у лібералізації умов торгівлі. Метою поглиблення україно-європейських зв'язків є просування українського експорту. Проте динаміка платіжного балансу за останні кілька років свідчить про інтенсифікацію здебільшого імпорту з країн ЄС та Азії, ніж експорту. Загалом обсяги зовнішньоторговельних операцій в останні роки значно скоротились, проте прослідковувалась тенденція до зростання коефіцієнту покриття експортом імпорту з 0,9 в 2013 році до 1,1 у 2015. Такі загальні економічні параметри зовнішньої торгівлі негативно впливають на фінансовий стан України, оскільки більша частина отриманої валютної виручки використовується на покриття зобов'язань за імпортними операціями [1].

В умовах реалізації новітньої парадигми митного контролю передбачено спрощення митних процедур як сукупності митних формальностей та порядок їхнього виконання, тому головним сьогодні є налагодити таку систему митного контролю, яка виступала б гарантом економічної стійкості, фінансової та зовнішньоекономічної безпеки держави.

У 2015 році проводилась робота щодо якнайширшого використання сучасних електронних систем і технологій під час здійснення митних формальностей, що дозволило скоротити час проходження товарів через митницю, мінімізувати вплив людського фактору та зменшити кількість бюрократичних процедур. На кінець 2015 року кількість електронних митних декларацій у цілому по Україні досягла 96 % від загальної кількості оформлених митних декларацій (2014 рік – 94 %). За даними ДФС середній час, який витрачається на оформлення товарів у режимі експорту, становить 1 год. 09 хв. При цьому найкращий час у Донецької митниці – 28-30 хв., Енергетичної – 39-40 хв. та Кіровоградської – 42-59 хв.

У режимі імпорту оформлення здійснюється за 2 год. 30 хв. Найшвидше його проводять на Рівненській митниці – 59 хв. - 1 год. 4 хв., Чернівецькій – 49-57 хв., Закарпатській – 1 год. 07 хв.-1 год.20 хв., Сумській – 1 год. 19 хв. При транзиті товар оформлюється за 22 хв. Найкращі результати у Харківській митниці – 10 хв., Рівненської – 12-13 хв., Чернігівської – 12-13 хв., Вінницької – 16-17 хв. При цьому декларації, які не потребують додаткових видів контролю, оформлюються від 15 хв. по всіх митницях України, а попередні декларації – взагалі в автоматичному режимі.

Загалом за результатами роботи митних органів у 2015 році до бюджету України надійшло 202,3 млрд. грн., що на 2,6 % перевищує плановий показник. Відносно попереднього року надходження зросли на 66,6 млрд. грн. (49,1 %). Таке збільшення відбулось в основному завдяки зростанню надходжень ПДВ з ввезених на територію України товарів на 31,5 млрд. грн., акцизного податку з ввезених підакцизних товарів на 8,2 млрд. грн. та ввізного мита на 27,5 млрд. грн. Проте таке збільшення надходжень від платежів, контроль за справлянням яких здійснювався митницями ДФС, відбулось лише за рахунок істотного зростання курсу гривні до долара США (за даними Національного банку України середньорічний курс гривні до долара США за 2015 рік збільшився на 83,8 %), адже за даними Державного комітету статистики імпорт товарів за 2015 рік відносно до попереднього року зменшився на 31,1 %.

Посадовими особами митних органів ДФС забезпечено виконання заходів щодо контролю правильності визначення митної вартості товарів. Сума додаткових надходжень коштів від корегування митної вартості у 2015 році склала 5,8 млрд. грн., що на 1,8 млрд. грн., або на 43,1 %, більше показника 2014 року (4,1 млрд. гривень).

ДФС з метою встановлення достовірної і повної інформації про рівень вартості імпортованих в Україну товарів здійснювались заходи із підготовки та направлення до уповноважених органів іноземних держав запитів на перевірку автентичності документів, поданих для підтвердження заявленої митної вартості товарів. Так, протягом 2015 року до уповноважених органів іноземних держав направлено 895 запитів на перевірку автентичності документів та отримано 330 відповідей, з яких у 61 випадку митні органи зарубіжних країн не підтвердили автентичність документів.

Посадовими особами митних органів ДФС забезпечувався постійний контроль за правильністю класифікації товарів згідно з УКТЗЕД та недопущення втрат обов'язкових митних платежів до державного бюджету. Протягом 2015 року прийнято 2486 класифікаційних рішень, за їх результатами класифіковано 4538 товарів. У порівнянні з 2014 роком кількість прийнятих класифікаційних рішень збільшилась на 26,4 %, кількість класифікованих товарів – на 36,3 %. Додаткові надходження до бюджету за рахунок класифікаційної роботи, у порівнянні з попереднім аналогічним періодом зменшилися на 9,1 % (219,2 млн. грн. проти 241,1 млн. грн.). Додаткові надходження до бюджету від контролю за класифікацією товарів на етапі після митного оформлення складають 28,3 млн. грн.

Митними органами забезпечувався постійний контроль за правильністю визначення походження товарів. У 2015 році додаткові надходження від контролю за правильністю декларування країни походження товару склали 81,0 млн. грн., що на 11,1 млн. грн. більше, ніж за 2014 рік (без урахування Луганської та Донецької митниць).

В результаті здійснення митницями ДФС заходів із запобігання та протидії контрабанді та боротьби з митними правопорушеннями упродовж 2015 року порушено 17808 справ про порушення митних правил на суму понад 1787,19 млн. грн. З них, в 8529 справах реально вилучено предмети правопорушень на суму понад 628,98 млн. грн., що на 34,4 % більше, ніж за 2014 рік. За результатами розглянутих справ застосовано адміністративне стягнення у вигляді штрафу на суму понад 615,63 млн. грн., що у 9 разів більше, ніж за аналогічний період минулого року. З цієї суми стягнуто та перераховано до Державного бюджету України понад 20,38 млн. грн. [2].

Отже, все зазначене вище свідчить про те, що в Україні система митного контролю поступово удосконалюється з наближенням її до світових митних стандартів. Головними новаціями забезпечення надійного митного контролю стали застосування телекомунікаційних засобів контролю за товарами, які переміщуються митною територією України, а також розуміння, що ефективний митний контроль можливий лише за умови здійснення контрольно-перевірочних заходів, починаючи з етапу підготовки вантажів до експорту, у країні експортера, і закінчуючи контролем товарів уже після їх випуску у вільний обіг на митну територію України.

Література:

1. Зовнішньоторговельний баланс Україна у 2015 році // Експрес випуск Державного комітету статистики [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/zed.htm

2. Звіт про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України на 2015 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/plani-ta-zviti-roboti-/237691.html>

Артем Лукіянюк

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, доцент Герчаківський С.Д.

НОВАЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Значення митних органів в сучасному світі зростає з кожним роком, вони стають вагомим інструментом у боротьбі з тероризмом та торгівлею наркотиками, реалізують митну політику та захищають національні інтереси держави. У внутрішньодержавному механізмі митні органи залишаються форпостом сучасної незалежної економічно розвиненої держави та набувають нові функціональні якості в контексті Рамкових стандартів безпеки, зміни пріоритетів в діяльності на підставі принципів сервісної служби.